

את שם ה' אלהיך הוא חוטא בשמו ומחלל כבודו יתברך, והשבת אשר הוא מורה כי הוא יתברך ברא הכל, וכאשר אינו מקים מצוה זאת אינו מודה שהשם יתברך פעל הכל. הנה התטא בשבת הוא אחר לא תשא, כי לא תשא חוטא בשמו ומחלל כבודו יתברך, והמחלל השבת הוא חוטא בדבר אשר מורה על שהוא יתברך הפועל אשר ברא הכל.

ואחר זה כבד את אביך ואת אמך, דבר זה הוא אחר זכור את יום השבת לקדשו, כי יום השבת הוא מורה על הפועל שהוא פעל וכרא הכל, אבל האב והאם אינם פועלים הכל רק הם פועלים פרטיים, שכל אב ואם הם סבה לחולדה הכאה מן האב, וגם דבור כבד את אביך מגיע אל העלה הוא ה' יתברך כמו שיחבאר.

הרי חמשה דברות הראשונות כלם מדברים בעלה הוא השם יתברך, ולפיכך היו אלו חמשה דברות על לוח מיוחד.

ואף כי דבור כבד מדבר באדם והיינו באב ואם עצמו הוא שייך אל העלה יתברך, דאמרינן במסכת קדושין (ל.ב) שלשה שותפין יש באדם הקב"ה אביו ואמו בזמן שהאדם מכבד אביו ואמו דומה כאילו דר הקב"ה ביניהם וכבדהו, ובזמן שאין האדם מכבד אביו ואמו אומר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם, שאילו דרתי ביניהם כך היו עושים לי, ע"כ. ולכן אמר שם רב יוסף כד שמע קול כרעא דאמיה דאתיא אמר איקום מקמי דשכנתא דאתיא, ע"כ. הרי כבוד אב ואם מגיע אל השם יתברך, כי אחר שהאב והאם משתתפים עם השם יתברך שעל ידי

שלשתן נולד האדם, אם מכבד את אביו ואת אמו שהם שותפין עם הקב"ה ביצירה של אדם הרי כבוד זה מגיע אל אשר הוא שותף עמו בבריאה וכאילו כבד הקב"ה. והפך זה המקל בכבודם הוא מקל במי שהוא שותף עם האדם בבריאה, ושם עלה יאמר על שלשתן, ולכן כבוד אב ואם מגיע לכבודו יתברך, שמי שמכבד אביו ואמו כאילו דר הקב"ה ביניהם וכבדהו במה שהוא יתברך משותף בבריאה הזאת, ועוד יחבאר דבר זה בעשרת הדברות עצמם. הרי לך חמשה דברות הראשונות וכלם הם שייכים בעלה מתחיל בעלין ומסיים בתחתון.

החבאר בפרק שלפני זה שאלו עשרת הדברים הקדושים אי אפשר לומר רק שיהיו ענין אחד שלם מקושרים ביחד כי בגדול החל ובקטן כלה. וזה כי המצוה הראשונה להאמין כי יש סבה והתחלה ראשונה נמצא במציאות, וזה שנאמר אנכי ה' אלהיך וגו' (שמות כ. ב), ומי שאינו מאמין בדבר זה הרי הוא כופר בעיקר. ואחר זה לא יהיה לך אלהים אחרים, שלא ישתף שום אלהות עמו, אף כי הוא מודה במציאות הסבה הראשונה שהוא התחלת הכל, ואם עובד אלהים זולתו שיאמר אף כי יש סבה ראשונה יש לאדם מנהיג זולת הסבה הראשונה עובר בזה אזהרת לא יהיה לך. ודבר זה הוא למטה מן הדבור הראשון, כי העובד זולתו אף כי אינו כופר במציאות הסבה הראשונה מכל מקום הוא ממעט מן הסבה הראשונה במה שהוא עובד זולתו שהוא יתברך הכל ואין זולתו, ולכן העובד זולתו אינו נוהן אל השם יתברך מדרגה זאת שהוא הכל ואין זולתו.

ואחר זה לא תשא, הנה לא יהיה לך ומכל שכן אנכי ה' אלהיך החוטא באלו שנים הוא כופר בעיקר לגמרי, או שמשתף עמו זולתו והוא ממעט ממציאותו ית', אבל החוטא בזה שנשבע בשמו לשוא אין כופר בעצם האלהות אבל הוא חוטא בשמו הגדול ומחלל כבודו יתברך, ודבר זה למטה ממי שכופר בעצם האלהות.

ואחר כ זכור את יום השבת לקדשו, כי השבת מעיד כי יש כאן פועל ובורא הכל, והחוטא בזה הוא למטה מן לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, כי החוטא בלא תשא